

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ:	โครงการประเมินมูลค่าของความเสี่ยงของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำป่าไหลหลากและดิน/โคลนถล่ม
ชื่อนักวิจัย:	อัครพงศ์ อันทอง, อร จุนดิระพงศ์ และนรินทร์ พันธุ์เขียว
ที่ปรึกษาโครงการ:	ศ.ดร.มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด และคุณสมใจ เย็นสบาย
ระยะเวลาโครงการ:	1 ตุลาคม 2550-30 กันยายน 2551

การศึกษานี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะประเมินมูลค่าความเสียหายจากการสูญเสียชีวิตของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำป่าไหลหลากและดิน/โคลนถล่ม ภายใต้แนวคิด Value of Statistical Life (VSL) ที่ได้เสนอให้บุคคลผู้ซึ่งเป็นเจ้าของชีวิตมีส่วนร่วมในการประเมินมูลค่าความเสียหายที่อาจมีต่อชีวิตของตนเอง โดยหวังว่าการศึกษานี้จะเป็นการเปิดพรมแดนความรู้ในการประเมินมูลค่าผลกระทบของโครงการที่มีต่อชีวิตมนุษย์ และเพื่อเป็นต้นแบบในการประเมินผลกระทบหรือความคุ้มค่าของโครงการอื่นๆ ของภาครัฐที่มีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ ในการศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์ประชาชนจำนวน 770 ตัวอย่าง ครอบคลุมพื้นที่ 50 หมู่บ้าน 33 ตำบล 18 อำเภอ ใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดน่าน เชียงใหม่ และเชียงราย

ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ประสบการณ์ การรับรู้ และสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกวิธีการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย โดยปัจจัยทางด้านราคา/ต้นทุนเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกวิธีการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยมากที่สุด นอกจากนี้วิธีการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยที่นำเสนอต่อกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีอรรถประโยชน์จากการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยน้อยกว่ามูลค่าของเงินที่กลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะจ่าย และกลุ่มตัวอย่างมักเลือกวิธีการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยที่มีราคาหรือต้นทุนสูงในการตัดสินใจครั้งแรก แต่จะเลือกวิธีการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยที่สมเหตุสมผลในการตัดสินใจในครั้งต่อมา

มูลค่าความเสียหายจากการสูญเสียชีวิตของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำป่าไหลหลากและดิน/โคลนถล่มที่ประเมินด้วยวิธีการ Non-parametric มีค่าเฉลี่ย 2.66 ล้านบาท/คน (หรืออยู่ระหว่าง 1.68-4.67 ล้านบาท/คน) โดยกลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะจ่ายเฉลี่ย 118.24 บาท/คน/ปี เพื่อลดโอกาสที่จะสูญเสียชีวิตร้อยละ 44.41 ของกรณีปกติ (1/10,000) ในขณะที่การประเมินด้วยวิธีการ Conditional Logit Models พบว่า มูลค่าของความเสียหายจากการสูญเสียชีวิตมีค่าเฉลี่ย 2.75 ล้านบาท/คน โดยกลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะจ่าย 122.77 บาท/คน/ปี เพื่อลดโอกาสที่จะสูญเสียชีวิตร้อยละ 44.64 ของกรณีปกติ (1/10,000) และวิธีการวัดปริมาณน้ำฝน เป็นคุณลักษณะที่มีราคาแพงมากที่สุด

สำหรับเงินที่นำมาใช้ในการสนับสนุนการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจะนำมาจากเงินสะสม/เงินเก็บเมื่อฉุกเฉิน และเงินที่ได้จากการลดค่าใช้จ่ายสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น สุรา เป็นต้น โดยประชาชนเห็นว่าควรมีการจัดตั้งกองทุนเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยน้ำป่าไหลหลากและดิน/โคลนถล่มเพื่อบริหารจัดการเงินดังกล่าว นอกจากนี้หากมีการตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยประชาชนส่วนใหญ่ยินดีจะเข้าเป็นสมาชิกและจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยปีละ 114.67 บาท/คน/ปี เพราะเห็นว่าการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยสามารถลดความเสี่ยงที่จะเสียชีวิตจากน้ำป่าไหลหลากและดิน/โคลนถล่มได้